

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 22g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 394 din Codul civil și a
articolului 186¹ din Codul de procedură civilă

*(expirarea termenului de prescripție extinctivă și aplicarea
excepției de tardivitate)*

CHIȘINĂU
14 martie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dorin Casapu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 7 februarie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 14 martie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 394 din Codul civil și a articolului 186¹ din Codul de procedură civilă, ridicată de dl avocat Vladimir Cazmalî, în interesele dlui Constantin Stanciu, în dosarul nr. 2r-144/2023, pendinte la Curtea de Apel Comrat.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet format din domnii judecători Ștefan Starciuc, Dmitrii Fujenco și Grigorii Colev de la Curtea de Apel Comrat, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Curții de Apel Comrat se află o cauză civilă formulată de dl Constantin Stanciu împotriva băncii comerciale „Moldova-Agroindbank.

4. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Vladimir Cazmalî a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 394 din Codul civil și a articolului 186¹ din Codul de procedură civilă.

5. Prin Încheierea din 30 ianuarie 2024, Curtea de Apel Comrat a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

7. Prevederile relevante ale Codului civil, adoptat prin Legea nr. 1107 din 6 iunie 2002, sunt următoarele:

Articolul 394 Aplicarea prescripției extinctive

„Acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extintivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 186¹ Excepția de tardivitate

„(1) Cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extintivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

(2) Excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

(3) Dacă nu se dispune repunerea în termen și/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

(4) Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin.(3), este în drept:

- a) să respingă recursul și să mențină încheierea;
- b) să admită recursul și să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

(5) Dacă se dispune repunerea în termen și/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul și continuă examinarea cauzei.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării privind excepția de neconstituționalitate

9. Autorul excepției menționează că normele contestate privind excepția de tardivitate încalcă dreptul persoanelor de acces la justiție. Autorul susține că o acțiune poate fi respinsă ca tardivă doar dacă este întemeiată, iar în cazul în care acțiunea este neîntemeiată, nu putem vorbi despre încălcarea termenului de prescripție. Autorul consideră că aceste norme limitează examinarea fondului cauzei și-l obligă pe judecător să aplice termenul de prescripție.

10. Autorul sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 20 (*accesul liber la justiție*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul civil și din Codul de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea notează că excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Curtea reține că obiectul excepției îl constituie articolul 394 (*aplicarea prescripției extinctive*) din Codul civil și articolul 186¹ (*excepția de tardivitate*) din Codul de procedură civilă. Așa cum rezultă din sesizare, pe rolul Curții de Apel Comrat se află o cauză civilă cu privire la excepția de tardivitate. Prin urmare, Curtea admite că normele contestate ar putea fi aplicate la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Curtea constată că articolul 186¹ din Codul de procedură civilă a mai făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate (DCC nr. 50 din 5 aprilie 2019; DCC nr. 82 din 6 iulie 2020).

15. Curtea menționează că autorul nu a argumentat caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu normele constituționale invocate. Astfel, Curtea subliniază că simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate. Curtea a stabilit că, dacă ar proceda la examinarea unei asemenea excepții de neconstituționalitate, ea s-ar substitui autorului acesteia în privința formulării unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (DCC nr. 182 din 25 noiembrie 2021, §§ 16, 18; DCC nr. 117 din 8 septembrie 2022, §§ 14-15; DCC nr.136 din 19 octombrie 2023, § 20)

16. Mai mult, Curtea observă că critica autorului s-a bazat pe constatarea unor contradicții între diferite norme ale Codului civil și ale Codului de procedură civilă. Curtea reiterează că pretinsa neconcordanță dintre două sau mai multe norme conținute în aceeași lege sau în legi diferite nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii,

competențe care le revin instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 64 din 13 mai 2021, § 19; DCC nr. 107 din 21 iulie 2022, § 24).

17. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 394 din Codul civil și a articolului 186¹ din Codul de procedură civilă, ridicată de dl avocat Vladimir Cazmalî, în interesele dlui Constantin Stanciu, în dosarul nr. 2r-144/2023, pendinte la Curtea de Apel Comrat.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 14 martie 2024
DCC nr. 16
Dosarul nr. 22g/2024*